

Vervangingsfonds

Stichting Vervangingsfonds &
Bedrijfsgezondheidszorg voor het Onderwijs
Blaak 22 • 3011 TA Rotterdam
T 010 – 217 76 40

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media, Dhr. Drs. A. Slob
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Ons kenmerk:
UVF18-2

Betreft:
Modernisering van het Vervangings- en
Participatiefonds

Gachte heer Slob,

1) MBO VM
2) O5 PV
3) PO

Ministerie van OCW	
Zaaknr.	
Datum:	3 april 2018 8-04-2018
E-Docnr.	
Directie	PO

Namens het bestuur van het Vervangings- en Participatiefonds informeer ik u graag over de voortgang van de modernisering van het Vervangings- en Participatiefonds.¹ De modernisering van de fondsen beslaat meerdere onderdelen. Ten aanzien van het Participatiefonds een modernisering van het stelsel, een ingrijpende wijziging van het reglement en een verbetering van de dienstverlening. Daarnaast zijn ten aanzien van de reeds eerder ingezette modernisering van het Vervangingsfonds weer nieuwe stappen gezet welke ik hieronder in chronologische volgorde zal bespreken. Over een modernisering van het Participatiefonds is sociale partners uit het primair onderwijs op verzoek van het ministerie verzocht een gezamenlijk gedragen visie te formuleren en het bestuur hiertoe een voorstel (bijgevoegd) te doen. Sociale partners hebben recentelijk een standpunt ingenomen dat is voorbereid door een gezamenlijke werkgroep. Dit standpunt is 12 maart jl. aan het bestuur van het Participatiefonds gepresenteerd. Het bestuur van het Participatiefonds heeft dit voorstel integraal overgenomen. Hiermee geeft het bestuur mede invulling aan de wens van dit kabinet om werkloosheid te voorkomen en terug te dringen en participatie te bevorderen.

Modernisering van het stelsel van het Participatiefonds

Het bestuur heeft besloten tot uitvoering van dit voorstel. Graag gaan wij met uw ministerie in gesprek over de wetswijzigingen die nodig zijn om de beoogde stelselwijziging te kunnen realiseren. Graag informeer ik u met deze brief over de hoofdlijnen van dit voorstel.

Het advies inzake de modernisering van het stelsel van het Participatiefonds is gestoeld op de volgende uitgangspunten:

1. In het nieuwe systeem dient een prikkel te zitten voor het beheersen en daarmee waar mogelijk terugdringen van de totale werkloosheidskosten van de sector;
2. Het nieuwe systeem draagt daarmee bij aan het bevorderen van participatie en daarmee aan het terugdringen van het lerarentekort.

¹ Het bestuur van beide fondsen vormen een personele unie. Beide besturen hebben een onafhankelijk voorzitter en acht leden. De helft daarvan is benoemd op voordracht van de PO-Raad en de andere helft om voordracht van de onderwijsbonden.

Vervangingsfonds

3. Voorkomen dient te worden dat schoolbesturen financieel in de problemen komen door hoge kosten van werkloosheidsuitkeringen;
4. Voorkomen dient te worden dat sprake is van anonieme afwenteling van de kosten door de individuele schoolbesturen op het collectief. Deze kosten worden immers door de totale sector opgebracht middels de premie;
5. Het gemoderniseerde stelsel dient voor schoolbesturen tot voorspelbare uitkomsten te leiden, daartoe dient het eenvoudig te begrijpen en makkelijk uitvoerbaar te zijn.

Ingrijpende wijziging van het reglement

Om dit te bereiken is aan het bestuur voorgesteld een nieuw en sterk vereenvoudigd reglement op te stellen waarbij de administratieve last van schoolbesturen tot een minimum beperkt dient te worden en goed werkgeverschap beter wordt beloond. Het is de bedoeling dat dit reglement aansluit bij de nieuwe ontslagsystematiek die door inwerkingtreding van de wet normalisering rechtspositie ambtenaren voor het gehele scholenveld, zowel bijzonder als openbaar, zal gaan gelden. Dit is naar verwachting op 1 januari 2020.

Tevens is aan het bestuur voorgesteld om schoolbesturen in de basis de helft van de werkloosheidskosten die ontstaan uit een ontslag zelf te laten betalen. De andere helft zal door het collectief worden betaald. Als een ontslag in specifieke situaties als onvermijdbaar wordt beoordeeld en de werkgever aantoonbaar voldoende inspanning heeft geleverd het dreigende ontslag te voorkomen, hoeft de werkgever maar 10% van de werkloosheidskosten te betalen. Dit betekent dat er daarom in alle gevallen een eigen risico van tenminste 10% zal gaan gelden.

Tot slot is aan het bestuur voorgesteld het proces met betrekking tot het indienen van vergoedingsverzoeken en de vergoeding van de kosten volledig nieuw in te richten. Hiertoe zal nadrukkelijk overleg met uw ministerie plaats dienen te vinden. Mede omdat hier een wetswijziging voor nodig is². Sociale partners hebben voorgesteld de huidige verrekening van werkloosheidskosten via de lumpsum te laten vervallen en schoolbesturen voortaan rechtstreeks te factureren. Hierdoor wordt voor schoolbesturen direct zichtbaar en voelbaar welke kosten met ontslag van een medewerker gepaard gaan. Het volledige verslag van de werkgroep waarop het advies is gebaseerd stuur ik u in de bijlage van deze brief mee.

Het bestuur zal, met ondersteuning van het bestuursbureau en in samenwerking met uw ministerie, dit advies de komende tijd nader uitwerken. Gestreefd wordt naar een ingangsdatum in 2020.

² Een wetswijziging is ook nodig om de re-integratietaak, die het Pf sinds zijn oprichting voor de sector po uitvoert, in de wet te verankeren. Deze verankering is nodig om (o.a) het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) een solide wettelijke grondslag te bieden onder de nieuwe Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) voor levering aan het Pf van (re-integratie)gegevens van uitkeringsgerechtigden uit de sector po.

Vervangingsfonds

Modernisering van de dienstverlening van het Participatiefonds

Het bestuur heeft besloten sterker in te gaan zetten op het voorkomen en bestrijden van werkloosheid. Sociale partners ondersteunen dit besluit van het bestuur. Dit gaat het Participatiefonds doen door de met ontslag bedreigde medewerkers begeleiding te bieden bij het vinden van een nieuwe baan waardoor instroom in de ww voorkomen kan worden. Mocht werkloosheid, ondanks de inspanningen van het Participatiefonds, toch intreden, dan zal het Participatiefonds de werkzoekenden volgens een geheel vernieuwd re-integratiebeleid gaan begeleiden.. De belangrijkste wijziging ten opzichte van het huidige re-integratiebeleid is dat het Participatiefonds in de nieuwe constructie een uitkeringsgerechtigde actief bij de hand neemt tot het moment dat deze daadwerkelijk een nieuwe betrekking heeft gevonden. De geboden ondersteuning wordt volledig gebaseerd op de individuele mogelijkheden van werkzoekende. Als startpunt van het re-integratietraject wordt bij iedere nieuwe uitkeringsgerechtigde een arbeidsmarktkansentest toegepast om de mate van bemiddelbaarheid van de uitkeringsgerechtigde te kunnen bepalen. Op basis van de uitkomst van de arbeidsmarktkansentest wordt er vervolgens doelgerichte en passende ondersteuning geboden. Dit plan (bijgevoegd) heeft de ambitie om binnen 2 jaar tijd 1000 uitkeringsgerechtigden die bij het Participatiefonds zijn aangemeld, duurzaam (> 6 maanden) aan het werk te krijgen, bij voorkeur binnen de sector. Daarmee draagt het Participatiefonds niet alleen bij aan een aanmerkelijke verlaging van de kosten voor werkloosheidsuitkeringen, maar ook aan een substantiële beperking van het lerarentekort.

Modernisering van het Vervangingsfonds

De modernisering van het Vervangingsfonds is reeds ingezet in 2013. Zo is onder andere een nieuwe wijze voor het indienen van declaraties voor de kosten van vervanging geïntroduceerd waardoor de onrechtmatigheid sterk terug is gedrongen. Daar waar deze in 2013 nog 7,2 % bedroeg is deze inmiddels gedaald naar 1,18 % in het derde kwartaal 2017. De verruiming van de mogelijkheid voor schoolbesturen om eigenrisicodragers te worden is verder doorgezet. Zodanig dat het nu voor bijna ieder schoolbestuur mogelijk is om te kiezen voor het eigenrisicodragerschap. Om de keuzevrijheid voor de schoolbesturen te vergroten heeft het Vervangingsfonds in 2016 vier verschillende financiële varianten geïntroduceerd waarbij sprake is van een gedeeltelijk eigenrisicodragerschap voor de kosten van vervanging. De keuze voor een financiële variant kan door schoolbesturen ook gebruikt worden als tussenstap op weg naar volledig eigen risicodragerschap.

Om deze ontwikkeling verder te ondersteunen heeft het bestuur van het Vervangingsfonds recentelijk besloten over te gaan tot een intensievere begeleiding van schoolbesturen bij het voorkomen en bestrijden van verzuim. De beoogde intensivering is mede ingegeven door de afspraaktussen sociale partners en OCW om uiteindelijk te komen tot een nieuw stelsel dat zich kenmerkt door werkgevers die volledig zelf in staat zijn om:

- ziekteverzuim te beheersen, voorkomen en zorg te dragen voor het beperken van de duur;
- kwalitatief goede vervanging te organiseren zodanig dat de continuïteit van het onderwijs is gewaarborgd én de werkdruk van leraren die niet afwezig zijn, niet toeneemt;
- keuzes te maken over het afdekken van financiële risico's van verzuim.

Vervangingsfonds

Sociale partners hebben het bestuur van het Vervangingsfonds verzocht om een voorstel te doen over mogelijke concrete beleidsintensiveringen die nodig of wenselijk zijn om het afgesproken eindplaatje dichterbij te brengen. Het bestuur heeft hiertoe een voorstel besproken dat op onderdelen nog verder uitgewerkt zal worden en naar verwachting in de vergadering van 19 april a.s. formeel vastgesteld zal worden.

Het doel is dat werkgevers in staat zijn om zelfstandig of samen met andere werkgevers het ziekteverzuim te beheersen, adequate vervanging te organiseren en verantwoorde keuzes te maken om de kosten van vervanging te kunnen (blijven) betalen. De sociale partners, OCW en het bestuur van het Vervangingsfonds monitoren gezamenlijk (met behulp van het hiervoor in 2017 ontwikkelde 'dashboard') de resultaten van hun inspanningen om dat doel te bereiken. Door deze monitoring kunnen partijen alsdan besluiten dat verdere beleidsintensiveringen noodzakelijk zijn, en uiteindelijk gezamenlijk vaststellen dat het doel is bereikt. Als het doel bereikt is, wordt de wettelijke vereveningstaak van het Vf beëindigd, c.q. vervalt de verplichte aansluiting bij het fonds.

Met deze beslissingen kan naar mijn oordeel de sector koers en richting worden geboden over de toekomst van beide fondsen. Op basis hiervan kunnen er concrete stappen worden gezet die een voorspoedige en zorgvuldige transitie naar het gewenste eindbeeld aantoonbaar bevorderen.

Graag licht ik een en ander graag aan u toe in een mondeling gesprek.

Hoogachtend,

met vriendelijke groet,

Geke Faber

Voorzitter van het bestuur Vervangings- en Participatiefonds